

پیمایش ملی خانواده

سازمان مجری

جهاد دانشگاهی واحد استان البرز

www.ketab.ir

سرشناسه	: فیضی، ایرج، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: پیمایش ملی خانواده/ مدیران علمی ایرج فیضی، مرضیه ابراهیمی؛ مشاور علمی محسن گودرزی؛ ناظران سعید معیدفر، سوسن باستانی؛ سازمان مجری جهاد دانشگاهی واحد استان البرز.
مشخصات نشر	: کرج: جهاد دانشگاهی واحد استان البرز (خوارزمی)، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۵۴۱ ص.؛ جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۰۵-۷۲-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: خانواده پژوهی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Family life surveys -- Iran -- Case studies
موضوع	: خانواده ها -- ایران -- نمونه پژوهی، Iran Case studies sellimaF --
شناسه افزوده	: ابراهیمی، مرضیه، ۱۳۶۴
شناسه افزوده	: Jahad daneshgahi, kharazmi Branch
رده بندی کنگره	: ۱۰HQ
رده بندی دیویی	: ۳۰۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۱۷۳۶۷

انتشارات جهاد دانشگاهی واحد استان البرز (خوارزمی)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۰۵-۷۲-۱

ISBN: 978-600-7605-72-1

عنوان کتاب : پیمایش ملی خانواده

سازمان مجری : جهاد دانشگاهی واحد استان البرز

مدیران طرح : ایرج فیضی، مرضیه ابراهیمی

نوبت چاپ : اول-تابستان ۱۳۹۸

شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه

آدرس ناشر:

۱) کرج، خیابان شهید بهشتی، دانشگاه خوارزمی، طبقه همکف ساختمان مرکزی، پلاک ۵۲، پخش فرهنگی جهاد

دانشگاهی واحد البرز (خوارزمی)؛ تلفن: ۰۲۶-۳۴۵۰۵۱۵۱

۲) تهران، خیابان طالقانی شرقی، بین بهار و شریعتی، جنب بانک سپه، پلاک ۵۲، مرکز پخش انتشارات جهاد

دانشگاهی واحد البرز (خوارزمی)؛ تلفن: ۰۲۱-۷۷۵۰۳۸۲۴

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا پخش نماید مورد پیگرد قانونی خواهد گرفت

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار.....
۵	فصل اول: کلیات پژوهش.....
۶	مقدمه.....
۹	سوابق پژوهش‌های داخلی و خارجی.....
۹	پژوهش‌های داخلی.....
۱۲	پژوهش‌های خارجی.....
۱۹	چارچوب مفهومی.....
۳۶	جامعه آماری.....
۳۷	روش نمونه‌گیری.....
۳۷	روش تعیین تعداد نمونه.....
۴۰	روش انتخاب واحدهای نمونه مرحله اول.....
۴۱	روش انتخاب واحدهای نمونه مرحله دوم.....
۴۲	جمع‌آوری اطلاعات.....
۵۷	آزمون‌های آماری.....
۵۹	فصل دوم: مشخصات پاسخگویان.....
۶۵	فصل سوم: ازدواج.....
۶۶	نگرش به ازدواج.....
۸۰	سن مناسب برای ازدواج.....
۸۳	اختلاف سنی مناسب بین زوجین.....
۸۵	معیارهای انتخاب همسر.....
۱۰۵	آشنایی پیش از ازدواج.....
۱۱۹	تصمیم‌گیرنده در ازدواج.....
۱۲۱	اهمیت نظر خانواده در ازدواج.....
۱۲۴	دلایل بالا رفتن سن ازدواج.....
۱۳۷	دلایل تأخیر پاسخگو در ازدواج.....

۱۴۶	میزان موافقت خانواده با ازدواج پاسخگو
۱۴۸	اهمیت برگزاری مراسم ازدواج
۱۵۱	تعداد دفعات ازدواج
۱۵۳	فصل چهارم: نگرش های جنسیتی
۱۵۴	جنسیت مطلوب
۱۵۷	نگرش های جنسیتی
۱۶۷	فصل پنجم: ساختار قدرت در خانواده
۱۶۸	ساخت قدرت (بیزان تقارن)
۱۷۶	حوزه اعمال قدرت زوجین
۱۸۶	حوزه اعمال قدرت - حدود اختیار از بی عمل
۱۹۶	حوزه اعمال قدرت والدین از دیاگاه فرزندان مجرد
۲۰۶	حوزه اعمال قدرت فرزندان بر اساس زیبایی مدیر آنها
۲۱۶	حوزه اعمال قدرت فرزندان مجرد بر اساس زیبایی خود آنها
۲۲۵	مسئولیت تامین هزینه های زندگی
۲۲۷	شیوه اعمال قدرت
۲۳۳	فصل ششم: روابط خانوادگی و اجتماعی
۲۳۴	ارزیابی تغییرات روابط خانوادگی
۲۳۹	پیش بینی آینده روابط خانوادگی
۲۴۴	رابطه با پدر و مادر
۲۵۱	روابط اجتماعی و خانوادگی
۲۵۷	فصل هفتم: رضایت از زندگی و عوامل خوشبختی
۲۵۸	رضایت از زندگی
۲۷۳	عوامل خوشبختی
۲۸۱	فصل هشتم: اعتماد خانوادگی
۲۸۲	اعتماد خانوادگی

۲۸۷	فصل نهم: فرزندآوری
۲۸۸	تعمیل به فرزندآوری
۲۹۰	محدودیتها و موانع بچه دار شدن
۳۰۵	تعداد فرزند دلخواه
۳۱۰	بارداری، پیشگیری از بارداری و سقط جنین
۳۲۵	فصل دهم: فرزندپروری
۳۲۶	تربیت فرزندان
۳۳۵	فصل یازدهم: موارد اختلاف بین زوجین شیوه های حل اختلاف
۳۳۶	موارد اختلاف بین زوجین
۳۴۸	شیوه های حل اختلافات
۳۵۷	فصل دوازدهم: فشار شغلی
۳۵۸	فشار شغلی
۳۶۶	فصل سیزدهم: رفتار و رضایت جنسی
۳۷۰	راه حل های ارضای نیازهای جنسی جوانان
۳۷۳	فصل چهاردهم: خشونت
۳۷۴	نگرش به خشونت
۳۷۹	خشونت بین والدین
۳۸۵	خشونت نسبت به همسر
۴۰۴	خشونت همسر نسبت به پاسخگو
۴۱۳	خشونت خانواده نسبت به فرزندان
۴۳۶	خشونت فرزندان نسبت به خانواده
۴۴۹	فصل پانزدهم: طلاق
۴۵۰	نگرش به طلاق
۴۶۱	عوامل موثر بر طلاق
۴۷۹	مهمترین عامل موثر بر طلاق
۴۸۶	ارزیابی پاسخگو از ازدواج خود

۴۸۸	احتمال جدایی
۴۹۹	تجربه طلاق
۵۱۹	فصل شانزدهم: کجروی
۵۲۰	کجروی
۵۳۹	فصل هفدهم: مصرف رسانه، شبکه های مجازی و اوقات فراغت
۵۴۰	مصرف رسانه، شبکه های مجازی و اوقات فراغت

پیشگفتار

سألهاست که کشورهای توسعه یافته ضرورت انجام پیمایش‌های طولی در مقیاس ملی (و حتی جهانی) را دریافته‌اند و این پیمایش‌ها را در موضوعات مختلف اجتماعی- فرهنگی اجرا می‌کنند. اساساً یکی از تفاوت‌های بسیار مهم در تحقیقات حوزه علوم انسانی و اجتماعی کشورهای توسعه یافته با کشورهای در حال توسعه اجرای همین پژوهش‌ها و بهره‌گیری از نتایج آنهاست. اجرای این پژوهش‌ها در موضوعات مختلف منبع عظیمی از داده‌های اجتماعی و فرهنگی را در این کشورها فراهم کرده که مبنای بسیاری از تحلیل‌ها و نظریه‌پردازی‌هاست. دد نای حاصل از این تحقیقات شناخت علمی و معتبری از موضوعات مورد مطالعه فراهم می‌کند؛ امکان رصد تغییرات و تحولات را فراهم می‌کند که این امر به نوبه خود می‌تواند سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مبتنی بر شناخت علمی را تسهیل کند؛ امکان توسعه علمی علوم انسانی و اجتماعی را فراهم می‌کند؛ و در نهایت آنکه از تکرار مطالعات خرد و پراکنده (که به دلیل دقت‌های متفاوت، تفاوت در جامعه آماری، تفاوت در اندازه‌گیری و ... در بسیاری از موارد مقایسه‌ناپذیر هستند) جلوگیری بعمل می‌آورد.

تغییرات و تحولات سریع، ویژگی دوران کنونی است. این تغییر و تحولات لزوماً در یک مسیر مشخص و شناخته شده حرکت نمی‌کند؛ بلکه گاه در مسیر یا حتی مسیرهای متضاد و غافلگیرکننده‌ای قرار می‌گیرد. اما هیچ تغییری (اعم از انقلاب، جنبش، تغییر در رفتارها، ارزشها، نگرشها و ...) یک شبه و بدون زمینه قبلی ایجاد نمی‌شود. غافلگیرکننده بودن این تحولات و تغییرات، ناشی از عدم رصد تحولات و ناشناختگی آنهاست.

یکی از حوزه‌هایی که در معرض تغییرات و تحولات جدی و عموماً نگران کننده‌ای قرار دارد حوزه خانواده است. این تغییرات هم شامل ابعاد ساختاری و کارکردی خانواده است و هم شامل نظام ارزشها و

هنجارهای خانواده. پیمایش ملی حاضر تلاش نموده تا ابعاد مختلف خانواده (شامل ابعاد رفتاری و نگرشی) را برای اولین بار در سطح کشور در قالب یک طرح جامع مورد مطالعه و بررسی قرار دهد. اجرای این پیمایش ملی می‌تواند مبنایی برای ادامه موج‌های بعدی فراهم کند و بر این اساس داده‌های لازم را برای شناخت و رصد تحولات حوزه خانواده فراهم کند.

اجرای این پیمایش ملی مدیون حمایت‌های بی دریغ مدیران ارشد جهاد دانشگاهی است. همچنین حمایت سازمانهای نامی این پیمایش شایسته سپاس و قدردانی است. این سازمانها عبارتند از: سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان بهزیستی کشور، شورای فرهنگ عمومی کشور، معاونت ریاست جمهوری، معاونت پیشگیری قوه قضائیه و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

اساتید ارجمند شورای علمی، مشاوران محترم و همکاران محترم طرح، همکاری ارزشمند و بسیار ذیقیمتی در طول اجرای پیمایش داشتند.

شرکت نقش کلیک با تشکیل تیم مدیران استانی و تیم پرسشگران، کار تکمیل پرسشنامه‌ها و جمع‌آوری اطلاعات طرح را با استفاده از تبلت در سراسر کشور به عهده داشته و در این مسیر همکاری ارزنده و سازنده‌ای داشت. این کار مطابق با یک طرح نمونه‌گیری دقیق و همراه با نظارت سختگیرانه مدیران طرح و همکاران اجرایی طرح صورت گرفت. استفاده از تبلت برای جمع‌آوری اطلاعات این فرصت را فراهم کرد تا محل تکمیل پرسشنامه، زمان تکمیل، مدت زمان تکمیل و بخشی آیتم‌های نظارتی مهم کنترل شود. شرکت نقش کلیک با صبر و حوصله همه استانداردهای نظارتی را پذیرفت و همکاری کاملی به عمل آورد.

مشاور محترم نمونه‌گیری طرح، طرح بسیار دقیقی همراه با کار دشوار فهرست برداری تنظیم کرد و در آموزش مدیران استانی همکاری ارزشمندی داشت.

مسئول دبیرخانه پیمایش بسیار با دقت و نظم، کار را سامان داد. همکاران دبیرخانه پیمایش در کارهای مختلفی همکاری داشتند. تنظیم جلسات با شورای علمی، مشاوران، سازمانهای حامی، همکاران طرح و ...، تنظیم صورتجلسات، پیگیری توافقات و مصوبات، ایجاد نظام بایگانی سوابق علمی پیمایش (مقالات و گزارشهای متعدد داخلی و خارجی، پیشینه‌های استخراج شده، جمع آوری پرسشنامه‌ها و ...) اصلاحات متعدد در پرسشنامه و گزارش‌ها، همکاری در آزمون‌های اولیه، همکاری در نظارت بر اجرای پرسشنامه‌ها، همکاری در تنظیم پرسشنامه در سامانه جمع آوری اطلاعات و همکاری در تنظیم جداول و تهیه گزارشات نهایی.

این پیمایش حاصل یک همکاری جمعی است و صمیمانه از همه افرادی که در به ثمر نشستن این تلاش و طرح ملی همکاری داشتند سپاسگزاریم. البته هر چند روشن و بی نیاز از توضیح است اما برای اطمینان خاطر و رعایت حقوق همه همکاران علمی لازم است تاکید شود که هر گونه قصور یا کاستی و نقصی در این پیمایش باشد مسئولیت آن به عهده مدیران طرح است.

در پایان لازم است از همکاری دو نفر که در طول مسیر اجرای پیمایش همواره یار و مددکار مدیران طرح بودند بطور ویژه سپاسگزاری شود؛ آقای دکتر سید علی اکبره شمی‌راد، رئیس محترم وقت جهاد دانشگاهی واحد استان البرز و خانم دکتر مهشید منزوی معاون محترم پژوهشی وقت جهاد دانشگاهی واحد استان البرز که هر دو تقریباً همزمان با پایان این پیمایش در مسئولیت‌های جدیدی مشغول شدند. همچنین از جناب آقای احمدرضا فیروزی رئیس محترم جهاد دانشگاهی واحد استان البرز که انتشار یافته‌های پیمایش با مساعدت و پیگیری‌های ایشان میسر شد، صمیمانه سپاسگزاریم.

ایرج فیضی - مرضیه ابراهیمی

مدیران علمی پیمایش